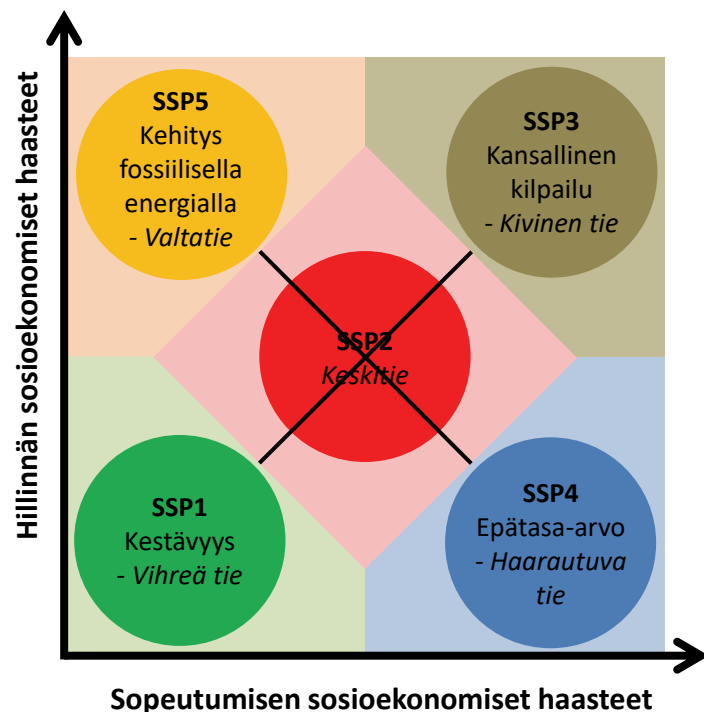

FINSCAPES-hanke valmistelea skenaarioita ilmastoanalyysia varten

Alueelliset skenaariot pohjautuvat sosioekonomisiin muutospolkuihin

FINSCAPES-hanke¹ käynnistyi helmikuussa 2021 tavoitteena laatia yhteistyössä paikallisten asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa alueellisia integroituja skenaarioita, jotka yhdistävät tulevaisuuden ilmastokehityksen ja sosioekonomisen kehityksen näkymiä Suomessa. Laadittavat alueelliset skenaariot perustuvat ilmastotutkimuksessa käytettäviin kansainvälisiin sosioekonomisiin muutospolkuihin eli SSP:hin (*Shared Socioeconomic Pathways*)². Nämä polut kuvaavat viittä mahdollista sosioekonomista kehityskulkua, joista jokaisessa on ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyviä haasteita (Kuva 1). SSP-polkujen tarkoituksena on tukea ilmastonmuutoksen tutkimusta ja politiikkaa, mutta niitä pitää tarkentaa vastaamaan alueellisia tarpeita.

Näitä alueellisesti tarkennettuja skenaarioita luodaan FINSCAPES-tutkijoiden ja maakuntien liittojen edustajien³ yhteistyönä. SSP-pohjaisia sosioekonomisia narratiiveja päädyttiin soveltamaan alkuun kahdella alueella: Pohjois-Karjalassa maan itäosassa ja yhteisesti Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla sekä Pohjanmaalla maan länsiosassa (Kuva 2).

Kuva 1: Viisi sosioekonomista muutospolkua (SSP). SSP2 jätettiin työpajojen ulkopuolelle.

Ensimmäiset alueelliset työpajat

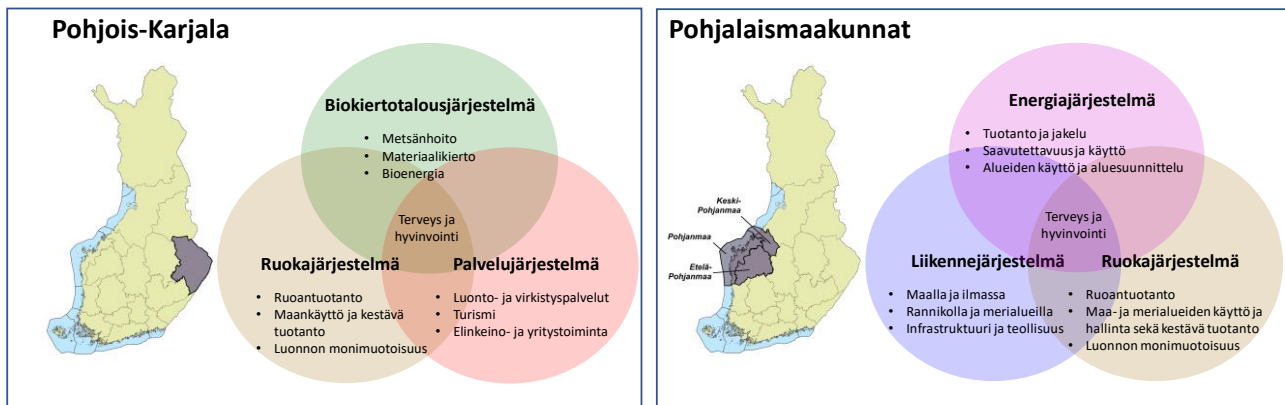
Helmikuussa 2022 sidosryhmien edustajille järjestettiin ensimmäiset työpajat, yksi kummallakin alueella. Työpajojen valmisteluvaiheessa tunnistettiin kolme tärkeää alueellista järjestelmää yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa (Kuva 2) ja työpajoihin kutsuttiin näiden järjestelmien toimintoja tuntevia sidosryhmien

¹ Tutkimusta ja päätöksentekoa tukevien kansallisten ilmastonmuutoksen skenaarioiden alueelliset ja järjestelmätason ulottuvuudet (FINSCAPES) on nelivuotinen konsortiohanke (2021-2024), jota rahoitetaan Suomen Akatemian erityisrahoituksella ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja sopeutumisen järjestelmätasoiselle tutkimukselle. Kumppaneita ovat Suomen ympäristökeskus (SYKE, koordinointi), Ilmatieteen laitos ja Luonnonvarakeskus (Luke).

² O'Neill ym. (2017) <http://dx.doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2015.01.004>; Lehtonen ym. (2021) <https://doi.org/10.1007/s10113-020-01734-2>

³ Maakuntien ilmastoyhteistyöverkosto

edustajia. Varsinaiisiin työpajoihin osallistui 26 henkilöä Pohjois-Karjalasta ja 38 henkilöä pohjalaismaakunnista. Työpajat oli tarkoitus järjestää maakunnissa, mutta COVID-19 rajoitusten takia ne lopulta toteutettiin virtuaalisina.

Kuva 2: Työpajoissa käsitellyt järjestelmät Pohjois-Karjalassa (vasen) ja Pohjalaismaakunnissa (oikea). Lisäksi terveyttä ja hyvinvointia käsiteltiin erikseen osana kaikkia järjestelmiä.

SSP-polkujen tulkintaa

Hankkeessa valikoitui työstettävästi neljä SSP-polkua lukuun ottamatta SSP2-polkua (kuva 1, keskellä), sillä sen arvioitiin tarjoavan vähiten viimeaikaisista trendeistä poikkeavaa informaatiota. Sidosryhmien edustajat jaettiin asiantuntemuksensa mukaan eri järjestelmiin keskittyviin pienryhmiin, joissa jokainen SSP käsiteltiin erikseen. Fasilitaattorit esittelivät ensin ryhmille kunkin SSP-maailman, jonka jälkeen osallistujia pyydettiin tunnistamaan mahdollisuuksia ja haasteita järjestelmien eri osa-alueilla (Kuva 2). Terveystä ja hyvinvointia arvioitiin jokaisen järjestelmän yhteydessä. Lopuksi osallistujia pyydettiin tunnistamaan alueille tärkeitä prioriteetteja järjestelmissä.

Sidosryhmiltä saatu palaute ja seuraavat vaiheet

Sidosryhmien antama palaute työpajoista oli enimmäkseen positiivista. Muutospolkujen tarkentamisen maakunnalliselle tasolle globaalien kehityskulkujen pohjalta koettiin olevan haastavaa, mutta ajatuksia herättävää. Kritiikki kohdistui etenkin työpajojen nopeaan tahtiin, sillä osallistujilla oli varsin rajoitetusti aikaa kohdistaa ajatuksensa alueen tulevaisuudennäkymiin kunkin SSP-polun pohjalta.

Seuraavaksi hankkeen tutkijat luonnostelevat näiden ensimmäisten työpajojen perusteella SSP-pohjaisia kuvauksia, narratiiveja, joita työstetään edelleen yhdessä sidosryhmien kanssa. Yhteisesti hyväksytyjä narratiiveja hyödynnetään tämän jälkeen osana vuoden 2023 alkuun suunniteltuja toisia alueellisia työpajoja, jossa narratiiveja täydennetään uusimmilla alueellisilla ilmastotiedoilla, ja laaditaan integroitua SSP-pohjaisia ilmastomuutoskenaarioita.

Lisätietoja: stefan.fronzek@syke.fi tai käy osoitteessa www.syke.fi/projects/finscapes

Valmistellut: T.R. Carter, R. Poutiainen, M. Väänänen, S. Fagerström, A. Lipsanen, M. Myllynen, N. Pirttioja ja R. Ruuhela, huhtikuu 2022